

**ONDERZOEK
PILOTPROJECTEN
CAMPUSSEN**

**BENCHMARKRAPPORT
CROSSROADS 1**

B. Bieleman

M. Boendermaker

**ONDERZOEK PILOTPROJECTEN
CAMPUSSEN**

**BENCHMARKRAPPORT
CROSSROADS 1**

December 2010

©INTRAVAL

Groningen-Rotterdam

1. Inleiding

In de periode 2007-2010 heeft onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL in opdracht van het ministerie voor Jeugd en Gezin onderzoek verricht naar negen pilotprojecten voor niet-participerende jongeren. Dit onderzoek bestond uit een effectevaluatie en een procesevaluatie. Voor de effectevaluatie zijn onder meer op drie momenten vragenlijsten afgenomen bij de deelnemers van de projecten (bij instroom, bij uitstroom en een half jaar na uitstroom). In het kader van de procesevaluatie is de aanpak van de projecten beschreven volgens een aantal effectiviteitscriteria en zijn op verschillende momenten gesprekken gevoerd met projectleiders en projectmedewerkers. Bij de laatste interviewronde zijn tevens gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van instanties waarmee de projecten samenwerken. De resultaten van het onderzoek zijn gepubliceerd in drie onderzoeksrapporten.¹

Aanvullend is per project een benchmark opgesteld, waarin de individuele projectresultaten worden vergeleken met de gemiddelde resultaten. Hiermee krijgt elk project inzicht in zijn eigen resultaten. Voor het samenstellen van deze benchmarks is gebruik gemaakt van de gegevens en onderzoeksresultaten zoals gepresenteerd in het eindrapport.

In dit benchmarkrapport komen de resultaten van het project Crossroads 1 (Tilburg) aan de orde. Daarbij wordt om te beginnen kort ingegaan op de belangrijkste projectkenmerken van Crossroads 1. In paragraaf 3 komen de resultaten van de deelnemers van Crossroads 1 op de hoofddoelen en subdoelen aan de orde, waarbij deze resultaten worden afgezet tegen de resultaten van de negen projecten gezamenlijk. In paragraaf 4 wordt nagegaan in hoeverre Crossroads 1 invulling geeft aan de projectkenmerken die in de evaluatie van de negen projecten naar voren zijn gekomen als werkzame kenmerken voor de aanpak van de deelnemers.

2. Projectkenmerken

In de evaluatie van de pilotprojecten zijn 12 projectkenmerken onderscheiden op basis waarvan de projecten onderling van elkaar kunnen verschillen, namelijk²:

- duur
- intensiteit
- in of buiten de eigen omgeving
- individuele of groepsgerichte aanpak
- toepassing van dwang- en drangmiddelen
- vorm en functie theoretische onderbouwing
- aandacht voor context deelnemer
- competentiegerichte benadering
- het aanbieden van scholing
- aandacht voor discipline en structuur
- aandacht voor nazorg
- samenwerking tussen instanties

Crossroads 1 (*‘Werk maken van je toekomst’*) kan worden gezien als een project binnen een strafrechtelijk en civielrechtelijk kader. Het biedt plaats aan jongeren van 12 tot 18 jaar met een Onder Toezichtstelling (OTS) of jongeren met een strafrechtelijke maatregel. De jongeren volgen een verplicht individueel programma van zes dagen per week van circa 8.00 uur tot 20.00 uur (op zaterdag van 9.00 tot 17.00 uur), voor de duur van zes maanden tot een jaar. Nazorg vormt een geïntegreerd onderdeel van het programma.

---

¹ Bieleman, B. J. Snippe, M. Boendermaker, M. Hofman (2008). Onderzoek pilotprojecten campussen. 1. Beschrijving projecten en doelgroep. St. INTRAVAL, Groningen- Rotterdam; Bieleman, B. J. Snippe, M. Boendermaker, M. Hofman (2009). Onderzoek pilotprojecten campussen. 2. Voortgang en theoretische onderbouwing. St. INTRAVAL, Groningen- Rotterdam; Bieleman, B. en M. Boendermaker (2010). Onderzoek pilotprojecten campussen. 3. Eindrapport: proces- en effectevaluatie. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.

² Een schematisch overzicht van deze kenmerken is bijgevoegd in bijlage 1.

Het programma bestaat uit het volgen van onderwijs en een naschools programma, waarbij aandacht is voor vaardigheden op het gebied van wonen, werken, vrijetijdsbesteding, sociale contacten en omgang met ouders. Aanvankelijk zou bij de uitvoering van het project gebruik worden gemaakt van groepsgerichte programma-onderdelen. Al in een vroeg stadium bleek deze werkwijze niet te leiden tot de beoogde resultaten, waarna is besloten de groepsaanpak los te laten en in te zetten op individuele begeleiding.

De methodiek van Crossroads 1 is gebaseerd op een vooraf vastgesteld theoretische kader, waarbij het competentiemodel wordt gebruikt als uitgangspunt in de benadering van de deelnemers. Daarnaast is binnen de methodiek veel aandacht voor de context van de deelnemer. Ook het bieden van structuur en discipline vormt een belangrijk element in de aanpak.

Samenwerking tussen verschillende instanties wordt gezien als de kern van het project. Het project wordt uitgevoerd door medewerkers van verschillende bestaande organisaties (onderwijs, reclassering en naschoolse opvang), die ieder vanuit hun eigen organisatie gezamenlijk invulling geven aan het project.

3. Resultaten deelnemers

Voor de evaluatie van de pilotprojecten zijn op verschillende momenten vragenlijsten afgenomen bij de jongeren die in de periode november 2007 tot en met december 2008 bij de pilotprojecten zijn ingestroomd: op het moment van instroom in het project; bij uitstroom uit het project; en een half jaar na uitstroom. Door de instroom- en de uitstroommeting met elkaar te vergelijken wordt een beeld gegeven van de resultaten op korte termijn, terwijl voor de resultaten op langere termijn de instroom- en vervolgmeting met elkaar worden vergeleken.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de resultaten van de deelnemers van Crossroads 1. Daarbij wordt om te beginnen ingegaan op de mate waarin de voor de campussen beoogde doelgroep is bereikt. Vervolgens komt de verhouding tussen het aantal jongeren dat is uitgestroomd en het aantal jongeren dat is uitgevallen aan de orde. Daarna wordt ingegaan op de resultaten van de jongeren op het hoofddoel en de subdoelen. De resultaten van de deelnemers van Crossroads 1 worden telkens vergeleken met de resultaten van alle deelnemers van de negen pilotprojecten.

3.1 Bereikte doelgroep

Uitgaande van Kamerstukken over de pilotprojecten (TK II 2005/2006, 23 972, nr. 85) en de gesprekken die zijn gevoerd met beleidsmedewerkers van betrokken ministeries zouden de pilotprojecten bedoeld zijn voor jongeren van 12 tot 27 jaar, die gedurende langere tijd niet naar school gaan, geen werk hebben, geen uitkering ontvangen en niet op zoek zijn naar scholing of werk, niet over een startkwalificatie beschikken en door bestaande voorzieningen niet worden bereikt. In later gedateerde stukken (TK II 2006/2007, 31 001, nr. 22) wordt aangegeven dat het gaat om jongeren die niet naar school gaan, geen baan hebben en ook niet op zoek zijn naar werk of opleiding, die soms voor ernstige overlast zorgen of af dreigen te glijden naar blijvende werkloosheid. Ook hierin wordt opgemerkt dat het moet gaan om jongeren die met de gebruikelijke instrumenten niet worden bereikt.

De doelgroep die door de pilotprojecten wordt bereikt komt slechts ten dele overeen met de beoogde doelgroep. Tabel 1 toont de school/werksituatie in de periode voor instroom van de jongeren van Crossroads 1 en de jongeren uit de totale onderzoeksgroep. Uit de tabel blijkt dat van de 14 jongeren van Crossroads 1 die in het onderzoek zijn opgenomen geen enkele jongere

geen werk of scholing had in de zes maanden voor instroom in het project. Voor de totale onderzoeksgroep geldt dit voor 13% (37 jongeren). Dit verschil is niet significant.³

Tabel 1 Beoogde doelgroep: geen werk of school in zes maanden voor instroom

	Crossroads 1 (n=14)		Totaal (n=277)	
	n	%	n	%
Geen werk of school in zes maanden voor instroom	0	0	37	13
Wel werk of school in zes maanden voor instroom	14	100	240	87
Totaal	14	100	277	100

3.2 Uitstroom versus uitval

Van de 14 jongeren bij Crossroads 1 die in het onderzoek zijn opgenomen, zijn drie jongeren negatief uitgevallen uit het project (21%) (zie tabel 2). De 11 jongeren (79%) die het project Crossroads 1 wel hebben afgerond, kunnen worden onderverdeeld in drie categorieën, namelijk: jongeren die het project volledig hebben afgemaakt (6 jongeren, 55%); jongeren die het project voortijdig hebben verlaten, maar wel positief hebben afgesloten (1 jongere, 9%); en jongeren die ten tijde van het afronden van het onderzoek (februari 2010) nog in het project zaten (4 jongeren, 36%).

Wanneer deze cijfers worden vergeleken met de cijfers voor de negen pilotprojecten gezamenlijk blijkt dat het percentage uitstromers bij Crossroads 1 vergelijkbaar is met de totale onderzoeksgroep, respectievelijk 79% en 81%. Bij uitsplitsing binnen de uitstromers, blijkt dat het percentage jongeren bij Crossroads 1 dat het project helemaal heeft afgerond iets lager is dan bij de totale onderzoeksgroep: respectievelijk 55% en 65%. Ook het percentage deelnemers dat het project niet volledig afrondt, maar desondanks positief beëindigt is bij Crossroads 1 lager dan bij de totale onderzoeksgroep: 9% versus 17%. Het percentage deelnemers dat nog niet was uitgestroomd ten tijde van het afronden van het onderzoek is bij Crossroads 1 met 36% hoger dan in de totale onderzoeksgroep (19%). Er worden bij deze uitsplitsing geen significante verschillen gevonden.

Tabel 2 Uitstroomsituatie

	Crossroads 1 (n=14)		Totaal (n=277)	
	n	%	n	%
Positieve uitstroom	11	79	224	81
Project helemaal afgerond	6	55	146	65
Voortijdige positieve uitval	1	9	39	17
Nog niet uitgestroomd	4	36	39	17
Negatieve uitval	3	21	53	19
Totaal	14	100	277	100

³ Gezien het kleine aantal respondenten zijn de mogelijkheden voor het vaststellen van significante verschillen beperkt. Bij het vaststellen van significante verschillen is zowel gekeken naar een waarschijnlijkheidspercentage van 95% ($p < 0,05$) als naar een waarschijnlijkheidspercentage van 90% ($p < 0,10$).

3.3 Resultaten op hoofddoel

In het onderzoek is nagegaan in hoeverre de deelnemers aan de pilots een verbetering laten zien op het hoofddoel en de subdoelen van de projecten. De hoofddoelstelling van de pilotprojecten is het toeleiden van jongeren naar scholing of werk. Om vast te stellen of dit hoofddoel behaald is, is van alle deelnemers nagegaan of er sprake is van een verbetering in de school- of werksituatie. Daarvoor zijn de gegevens uit de uitstroombetaling en de vervolgmeting gecombineerd.

Tabel 3 toont de resultaten op het hoofddoel van de deelnemers van Crossroads 1 in vergelijking met de totale populatie. Van de zeven jongeren van Crossroads 1 waarbij meerdere metingen zijn afgenomen, blijkt bij 86% (zes jongeren) een verbetering te hebben plaatsgevonden op het gebied van scholing en/of werk. Dit percentage verschilt niet significant van het percentage in de gehele onderzoeksgroep (79%).

Ook wanneer wordt gekeken naar het type verbetering van deze jongeren, blijken de resultaten van Crossroads 1 vergelijkbaar met de totale onderzoeksgroep. Zowel bij Crossroads 1 als bij de totale onderzoeksgroep blijkt bij circa twee derde van de jongeren die verbetering hebben laten zien sprake te zijn van een verbetering in schoolsituatie, namelijk bij respectievelijk 66% (4 jongeren) en 68% (91 jongeren). Van de overige twee jongeren bij Crossroads 1 die een verbetering laten zien is één jongere doorgestroomd naar een ander traject, terwijl bij de andere jongere de school- én werksituatie is verbeterd.

Tabel 3 Verbetering hoofddoel: school- en/of werksituatie

Verbetering	Crossroads 1 (n=7)		Totaal (n=169)	
	n	%	n	%
Ja	6	86	133	79
School	4	66	91	68
Werk	0	0	19	14
Ander traject of instelling	1	17	9	7
School en werk	1	17	14	11
Nee	1	14	36	21
Totaal	7	100	169	100

3.4 Resultaten op subdoelen

Naast het hoofddoel worden door de projecten verschillende subdoelen onderscheiden. Deze subdoelen moeten ertoe bijdragen dat de hoofddoelstelling wordt behaald. Hoewel de subdoelen die de projecten nastreven divers zijn, wordt een aantal subdoelen door de meeste projecten genoemd, namelijk:

- het vergroten van de motivatie
- het versterken van het gevoel van eigenwaarde
- het bijbrengen van (zelf)discipline
- het aanleren van sociale vaardigheden
- het verminderen van criminaliteit en probleemgedrag

Korte termijn

Door de scores van de instroombetaling te vergelijken met de scores van de uitstroombetaling, kan inzicht worden verkregen in de verbeteringen van de subdoelen op korte termijn. Tabel 4 toont de scores van de subdoelen bij de instroombetaling en de uitstroombetaling van de deelnemers van Crossroads 1 en de deelnemers uit de totale onderzoeksgroep. In deze analyses zijn slechts twee jongeren van Crossroads 1 meegenomen, aangezien bij twee jongeren naast een instroombetaling tevens een uitstroombetaling heeft plaatsgevonden.

De veranderingen die bij deze deelnemers van Crossroads 1 op korte termijn hebben plaatsgevonden verschillen op een aantal punten van de gemiddelde resultaten van de totale onderzoeksgroep. Zo laten de deelnemers van Crossroads 1 in de score op gevoel van eigenwaarde op korte termijn een significant grotere vooruitgang zien dan de totale onderzoeksgroep. De deelnemers van Crossroads 1 stijgen van 7,3 bij instroom naar 9,0 bij uitstroom, terwijl de totale onderzoeksgroep stijgt van 8,0 naar 8,2. Het aantal strafbare gedragingen ligt bij de deelnemers van Crossroads 1 bij aanvang van het project met een score van 2,9 aanzienlijk hoger dan bij de jongeren uit de totale onderzoeksgroep (1,2), wat verklaard kan worden door het feit dat een deel van de jongeren op strafrechtelijke titel bij Crossroads wordt geplaatst. Bij de uitstroombetaling is deze score bij de deelnemers van Crossroads 1 gedaald naar 0,0, terwijl bij de totale onderzoeksgroep een daling plaatsvindt naar 0,5. De daling van het aantal strafbare gedragingen is daarmee bij de deelnemers van Crossroads 1 significant sterker dan de daling bij de totale onderzoeksgroep.

Op de subdoelen motivatie en zelfdiscipline wordt bij de deelnemers van Crossroads 1 een sterkere stijging vastgesteld dan bij de onderzoeksgroep als geheel. De motivatie van de deelnemers van Crossroads 1 stijgt van 8,3 bij instroom naar 9,2 bij uitstroom, terwijl bij de onderzoeksgroep een stijging plaatsvindt van 8,3 naar 8,5. Bij gevoel van eigenwaarde scoren de deelnemers van Crossroads 1 bij instroom 6,7 en bij uitstroom 8,5, waarmee een sterkere stijging plaatsvindt dan bij de totale onderzoeksgroep (7,0 naar 7,1). Het middelengebruik van de deelnemers van Crossroads 1 ligt met een score van 1,3 bij instroom lager dan bij de totale onderzoeksgroep (3,2). Bij uitstroom scoren de deelnemers van Crossroads 1 met 3,8 juist hoger dan de onderzoeksgroep als geheel (3,3). De verschillen in stijging op de subdoelen motivatie, zelfdiscipline en middelengebruik kunnen niet statistisch worden onderbouwd.

Tabel 4 Scores subdoelen korte termijn (instroom- en uitstroombetaling)

	Crossroads 1 (n=1-2)				Totaal (n=107-138)			
	Instroom		Uitstroom		Instroom		Uitstroom	
	m ³	sd ⁴	m	sd	m	sd	m	sd
Motivatie	8,3	0,0	9,2	0,8	8,3	0,6	8,5	0,8
Gevoel van eigenwaarde ¹	7,3	1,1	9,0	1,4	8,0	1,7	8,2	1,6
(Zelf)discipline	6,7	-	8,5	-	7,0	1,5	7,1	1,5
Sociale vaardigheden	8,4	0,2	7,5	0,7	6,4	1,0	6,5	1,1
Middelengebruik	1,3	1,8	3,8	1,8	3,2	3,0	3,3	2,8
Strafbare gedragingen ²	2,9	0,6	0,0	0,0	1,2	1,7	0,5	1,0

¹ Significant verschil tussen verschillen Crossroads 1 en verschillen bij totale onderzoeksgroep, $p < 0,05$.

² Significant verschil tussen verschillen Crossroads 1 en verschillen bij totale onderzoeksgroep, $p < 0,10$.

³ m = gemiddelde; ⁴ sd = standaarddeviatie

Langere termijn

Door de instroombetaling en de vervolgbetaling met elkaar te vergelijken kan een beeld worden verkregen van de veranderingen van de deelnemers op de subdoelen op langere termijn (tabel 5). In deze analyses zijn vijf deelnemers van Crossroads 1 meegenomen. De veranderingen die bij deze deelnemers op de langere termijn zijn vastgesteld hebben over het algemeen dezelfde richting als de veranderingen bij de totale onderzoeksgroep. Er doen zich enkele (niet statistisch te onderbouwen) verschillen voor. Zo is het gevoel van de eigenwaarde van de deelnemers van Crossroads 1 bij instroom met een score van 9,1 hoger dan bij de totale onderzoeksgroep (8,0). Bij de totale onderzoeksgroep stijgt het gevoel van eigenwaarde naar 8,4 bij de uitstroombetaling, terwijl deze score bij de deelnemers van Crossroads 1 nagenoeg gelijk blijft (9,0). Ook de score op zelfdiscipline is bij de deelnemers van Crossroads 1 bij instroom met een score van 8,6 hoger dan bij de gehele onderzoeksgroep (6,8). Ondanks deze hogere startscore laten de deelnemers van Crossroads 1 een vergelijkbare stijging zien in hun discipline, namelijk een stijging van 8,6 naar 9,0 tegenover een stijging van 6,8 naar 7,3 bij de totale onderzoeksgroep. Het middelengebruik is zowel bij de deelnemers van Crossroads 1 als in de

totale onderzoeksgroep in de periode na uitstroom hoger dan in de periode van instroom in het project. Bij Crossroads 1 is deze stijging hoger (van 3,5 naar 5,5) dan bij de onderzoeksgroep als geheel (van 3,5 naar 4,2).

Tabel 5 Scores subdoelen lange termijn (instroom- en vervolgmeting)

	Crossroads 1 (n=3-5)				Totaal (n=55-98)			
	Instroom		Vervolg		Instroom		Vervolg	
	m	sd	m	sd	m	sd	m	sd
Motivatie	8,4	0,4	9,1	0,8	8,1	0,6	8,5	0,9
Gevoel van eigenwaarde	9,1	1,2	9,0	1,3	8,0	1,8	8,4	1,4
(Zelf)discipline	8,6	1,5	9,0	0,5	6,8	1,5	7,3	1,5
Sociale vaardigheden	6,3	1,1	6,5	0,6	6,4	0,9	6,5	1,1
Middelengebruik	3,5	4,2	5,5	4,1	3,5	2,9	4,2	3,3
Strafbare gedragingen	2,1	1,1	0,4	0,8	1,7	1,9	0,5	1,0

4. Leerpunten proces- en effectevaluatie

In het onderzoek naar de negen pilotprojecten is nagegaan welke projectkenmerken een belangrijke rol spelen bij het behalen van succes. Hierbij is ten eerste gebruik gemaakt van de informatie uit de procesevaluatie. In de gesprekken met projectmedewerkers, projectleiders en samenwerkende partijen, die in het kader van de procesevaluatie zijn gevoerd, zijn verschillende aandachtspunten naar voren gekomen die door de betrokkenen van belang worden geacht voor de aanpak van niet-participerende jongeren. Daarnaast is gebruik gemaakt van gegevens uit de effectevaluatie. In de effectevaluatie is nagegaan in hoeverre de aanwezigheid van verschillende kenmerken verband houdt met het behalen van resultaten op het hoofddoel en de subdoelen.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de projectenkenmerken die uit de proces- en effectevaluatie als relevant naar voren zijn gekomen, waarbij telkens wordt aangegeven in hoeverre Crossroads 1 invulling geeft aan deze kenmerken.

4.1 Leerpunten procesevaluatie

In de gesprekken met projectleiders, projectmedewerkers en andere betrokken partijen zijn zeven verschillende aandachtspunten naar voren gekomen die waardevol worden geacht voor de aanpak van niet-participerende jongeren.⁴ In matrix 1 wordt een overzicht gegeven van deze aandachtspunten, waarbij tevens wordt aangegeven in hoeverre Crossroads 1 invulling geeft aan deze elementen. Van de zeven elementen die uit de procesevaluatie als waardevol naar voren zijn gekomen, zijn zes elementen bij Crossroads 1 aanwezig, namelijk: het bieden van een intensieve, geïntegreerde 12-uurs aanpak; het bieden van een aanpak waarin verschillende partijen samenwerken; het bieden van een individuele aanpak op maat; het betrekken van de sociale omgeving; fasering; en kleinschaligheid.

⁴ Een uitgebreide uiteenzetting van de ervaringen van betrokken partijen bij het project Crossroads 1 is opgenomen in bijlage 5 van het eindrapport (Bieleman, B. en M. Boendermaker (2010). Onderzoek pilotprojecten campussen. 3. Eindrapport: proces- en effectevaluatie. St. INTRAVAl, Groningen-Rotterdam).

Matrix 1 Waardevolle elementen op basis van procesevaluatie

Waardevolle elementen	Aanwezigheid van dit kenmerk bij Crossroads 1	Toelichting
Intensieve, geïntegreerde 12-uursaanpak	Ja	Crossroads 1 biedt een intensieve 12-uurs aanpak, waarin scholing, begeleiding en vrije tijd zijn geïntegreerd.
Bieden van concrete, nuttige en arbeidsgerelateerde werkzaamheden	Nee	Crossroads 1 is met name gericht op het bieden van scholing en vrijetijdsbesteding. Het aanleren van arbeidsgerelateerde werkzaamheden vormt geen expliciet onderdeel van het project.
Integrale aanpak waarin verschillende partijen samenwerken	Ja	Samenwerking vormt de kern van Crossroads 1. Het project wordt uitgevoerd door medewerkers van verschillende bestaande organisaties.
Individuele aanpak op maat	Ja	De deelnemers van Crossroads 1 volgen een individueel programma en krijgen individuele begeleiding.
Betrekken van sociale omgeving	Ja	Crossroads 1 vindt plaats in de directe leefomgeving van de jongere. Er wordt gebruik gemaakt van een contextgerichte benadering, waarin het betrekken van de sociale omgeving veel aandacht krijgt.
Fasering in de aanpak	Ja	Crossroads 1 is gaandeweg de uitvoering van het project gebruik gaan maken van een fasensysteem, om op die manier het traject van de deelnemers nader te structureren.
Kleinschaligheid	Ja	Het project Crossroads 1 vindt plaats in een kleinschalige setting.

4.2 Werkzame kenmerken effectevaluatie

In de analyses van de evaluatie van de pilotprojecten campussen is nagegaan in hoeverre de projectkenmerken verband houden met de door de projecten behaalde resultaten op het hoofddoel en de subdoelen. Hieronder worden deze werkzame kenmerken besproken, waarbij tevens wordt nagegaan in hoeverre Crossroads 1 invulling geeft aan deze kenmerken.

Hoofddoelen

Uit de effectevaluatie blijkt ten eerste dat deelnemers bij projecten die veel nadruk leggen op discipline en structuur vaker een verbetering laten zien op het hoofddoel dan deelnemers van projecten waarbij hiervoor niet expliciet aandacht is. Daarnaast blijken deelnemers van korte en middellange projecten het meeste te verbeteren wat betreft school- of werksituatie. De deelnemers van projecten die langer dan 12 maanden duren laten minder vaak een verbetering zien in hun school- of werksituatie. Matrix 2 toont dat Crossroads 1 over deze beide werkzame kenmerken beschikt: het project duurt 6 tot 12 maanden en het bieden van discipline en structuur vormt een essentieel onderdeel van het project.

Matrix 2 Werkzame kenmerken hoofddoel

Werkzaam projectkenmerk	Aanwezigheid van dit kenmerk bij Crossroads 1
Veel nadruk op discipline en structuur	Ja
Trajectduur minder dan 12 maanden	Ja

Subdoelen

Wat betreft het belang van de verschillende projectkenmerken voor de verbetering op de subdoelen worden in het onderzoek geen duidelijke trends gevonden. Wel blijken verschillende projectkenmerken verband te houden met verbetering op één of enkele subdoelen. In totaal zijn 13 verbanden aangetroffen. Zo blijken projecten met een duur van 6 tot 12 maanden op korte termijn een sterkere verbetering te laten zien in de motivatie van deelnemers dan projecten met een duur van 3 tot 6 maanden. Op lange termijn blijken bijvoorbeeld de sociale vaardigheden van deelnemers van projecten binnen de eigen leefomgeving van de jongeren meer te verbeteren dan van deelnemers van projecten buiten de leefomgeving.

In onderstaande matrices wordt een compleet overzicht gegeven van de subdoelen en de projectkenmerken die verband houden met verbetering op deze subdoelen op korte termijn (matrix 3) en lange termijn (matrix 4). Daarbij wordt tevens aangegeven of bij Crossroads 1 sprake is van deze kenmerken. De 13 verbanden die in het onderzoek zijn gevonden betreffen in totaal negen verschillende projectkenmerken. Bij Crossroads 1 zijn al deze werkzame projectkenmerken aanwezig.

Matrix 3 Werkzame kenmerken voor verbeteren subdoelen korte termijn

Subdoel	Projectkenmerk dat verband houdt met verbetering op dit subdoel	Aanwezigheid van dit kenmerk bij Crossroads 1
Motivatie	Trajectduur 6-12 maanden Intensiteit van 12 uur per dag Expliciet aandacht voor context Scholingsaanbod Samenwerking als belangrijk element in de uitvoering / als kern van het project	Ja Ja Ja Ja Ja
Sociale vaardigheden	Toepassing van dwang en drang	Ja
Middelengebruik	Buiten de eigen omgeving	Nee
Strafbare gedragingen	Geen	
Gevoel voor eigenwaarde	Geen	
(zelf)discipline	Geen	

Matrix 4 Werkzame kenmerken voor verbeteren subdoelen lange termijn

Subdoel	Projectkenmerk dat verband houdt met verbetering op dit subdoel	Aanwezigheid van dit kenmerk bij Crossroads 1
Sociale vaardigheden	Binnen de eigen omgeving Theoretische onderbouwing Bieden van nazorgprogramma Toepassing van dwang en drang Samenwerking als belangrijk element in de uitvoering / als kern van het project	Ja Ja Ja Ja Ja
(zelf)discipline	Toepassing van dwang en drang	Ja
Middelengebruik	Geen	
Strafbare gedragingen	Geen	
Motivatie	Geen	
Gevoel voor eigenwaarde	Geen	

BIJLAGE 1 PROJECTKENMERKEN CROSSROADS 1

Onderstaand schema geeft een overzicht van de projectkenmerken waarop de negen pilotprojecten voor niet-participerende onderling van elkaar verschillen. De kenmerken van Crossroads 1 zijn gearceerd weergegeven.

Matrix 1 Overzicht projectkenmerken Crossroads 1

Projectkenmerken	In de eigen omgeving		
In- of buiten eigen omgeving	Buiten de eigen omgeving	In de eigen omgeving	
Aandacht voor context deelnemer	Niet expliciet aandacht voor context deelnemer	Expliciet aandacht voor context deelnemer	
Gebruik competentie- of oplossingsgerichte benadering	Competentie- of oplossingsgerichte benadering is niet expliciet genoemd als onderdeel van de methodiek	Competentie- of oplossingsgerichte benadering is beschreven als essentieel onderdeel van de methodiek	
Duur	3 tot 6 maanden	6 tot 12 maanden	Langer dan 12 maanden
Intensiteit	8 uur of minder per dag	12 uur per dag	24 uur per dag
Aanbieden van scholing in binnen het project	Geen scholingsaanbod binnen de setting van het project	Mogelijkheid tot behalen van certificaten	VMBO, HAVO, VWO of MBO binnen de setting van het project
Individuele of groepsgerichte aanpak	Voornamelijk groepsgericht	Zowel groepsgericht als individueel	Voornamelijk individueel
Toepassing dwang/drang	Niet of nauwelijks toepassing van dwang- of drangmiddelen	Bij sommige deelnemers toepassing van dwang- of drang	Deelname aan project alleen mogelijk op last van rechter of voogd
Aandacht voor discipline en structuur	Bieden van structuur wordt niet genoemd als essentieel onderdeel	Wel aandacht voor structuur, maar minder nadrukkelijk	Discipline en structuur als essentieel onderdeel van de aanpak
Samenwerking met betrokkenen	Samenwerking bestaat met name uit contact met verwijzers of het inschakelen van gespecialiseerde hulp	Samenwerking als belangrijk element in de uitvoering	Samenwerking als kern van het project
Aandacht voor nazorg	Geen actief, gestructureerd nazorgtraject	Nazorg wordt verzorgd door samenwerkende instantie	Nazorgprogramma door project zelf
Vorm en functie theoretische onderbouwing	Geen schriftelijk vastgelegde theorie	Theorie vanuit overkoepelende organisatie/ theorie niet vooraf schriftelijk vastgelegd	Theorie als fundament voor de aanpak

COLOFON

© St. INTRAVAL

Postadres:
Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail *info@intraval.nl*

Kantoor Groningen:
St. Jansstraat 2C
Telefoon 050 - 313 40 52
Fax 050 - 312 75 26

Kantoor Rotterdam:
Goudsesingel 68
Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 010 - 476 83 76

December 2010

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Tekst: B. Bieleman en M. Boendermaker
Opdrachtgever: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport